

Przez sakrament chrztu świętego jestem włączony do wspólnoty Kościoła

Streszczenie

Chrzest, udzielany w imię Trójcy Świętej, został ustanowiony przez Chrystusa. Sakrament chrztu otwiera bramy królestwa Bożego i jest dla wiernego włączeniem w śmierć i zmartwychwstanie Chrystusowe, co symbolicznie ukazuje zanurzenie w wodzie. Chrzest święty – pierwszy z sakramentów, jaki człowiek przyjmuje w swoim życiu, będący jednym z trzech sakramentów inicjacji chrześcijańskiej, stanowi fundament całej chrześcijańskiej egzystencji i wprowadza (wtajemnicza) w życie wiary. Pociąga za sobą zatem konsekwencje o charakterze moralnym, czyli wpływa i warunkuje osobowe życie chrześcijanina jako podmiotu wolnego, świadomego i odpowiedzialnego, który kieruje się w stronę dobra. Piękno i bogactwo tego daru sprawia, że wielu rodziców prosi o udzielenie sakramentu wtajemniczenia dla swojego dziecka, pragnąc otworzyć przed nim drogę do kolejnych sakramentów. Poprzez przyjęcie chrztu człowiek zostaje włączony we wspólnotę Kościoła, która to od tej pory stanie się dla niego drugim domem, to bowiem w niej będą dokonywały się najważniejsze wydarzenia, mające na celu doprowadzenie nowo ochrzczonego do zbawienia.

Słowa klucze: chrzest, Kościół, wspólnota, chrześcijanin, sakramenty

Ks. dr Jerzy Andrzej Danecki – proboszcz parafii pw. Św. Stanisława BM w Siennicy, dr UKSW w Warszawie, pedagogika, mgr lic. AKW, teologia moralna, studia podyplomowe, Wyższa Szkoła Menedżerska w Warszawie, kompetencje menedżerskie w zarządzaniu ludźmi, ORCID ID: 0000-0002-8098-4067

Mikołaj Kozyra

Przez chrzest święty uczestniczę we wspólnocie Kościoła

Through Holy Baptism I participate in the community of the Church

Summary

Baptism is not only a religious act, but also the beginning of the path of becoming an integral part of the Church community and building one's faith through active participation in its life, shaping its present and future. It integrates the baptized person with the Church – the Body of Christ, while emphasizing individual responsibility for building and strengthening the community. In this context, synodality, understood as the common pilgrimage of the Church, becomes a key tool in the process of building unity and community. In the face of contemporary challenges, such as the decline in religious commitment and the erosion of faith values, baptism becomes the foundation on which the renewal of Christian life can be built. Baptism is like an immersion in the sea of faith in which we sail together with the entire Church, supporting each other and striving for a common goal – salvation. Active participation in the life of the Church is our contribution to this common journey, it is a way to deepen our faith and experience unity with others. The baptized

are called to full participation in the life of the Church, not only through the liturgy, but also through social and evangelizing activities. Just as a seed needs appropriate soil, water and sun to grow and bear fruit, so a Christian needs the care and support of the Church to develop faith and live fruitfully for God and others.

Key words: Holy baptism, community, participation, Church, Body of Christ

Chrześcijaństwo, zrodzone z nauk Jezusa Chrystusa, jest religią opartą na wspólnotcie. Wszyscy chrześcijanie, ochrzczeni w jednym Duchu Świętym, tworzą jedno Ciało Chrystusa – Kościół (1 Kor 12,13). Chrzest, niczym wszczepienie w winny krzew, czyni nas jego częścią, zobowiązując do owocnego życia i dawania świadectwa miłości Boga w codzienności (J 15,1-8). Nie wystarczy znać jej treść, trzeba ją żyć i dzielić się nią z innymi. Przykładem takiej apostołskiej misji, zrodzonej z codziennego życia, jest niedawno beatyfikowana „świętość w normalności” rodziny Ulmów¹. Ich historia staje się dla nas darem i zadaniem jednocześnie – naśladownictwem i inspiracją do owocnego życia wiarą w ducha Ewangelii. Opieram swoją analizę na solidnych fundamentach, korzystając z rozległego zestawu źródeł, wśród których znajdują się zarówno oficjalne dokumenty kościelne, jak i rzetelne opracowania naukowe poświęcone omawianej tematyce.

1. Chrzest daje uczestnictwo w Kościele

Chrzest Święty stanowi fundament życia chrześcijanina, zapoczątkowując jego duchową wędrówkę i integrując go ze wspólnotą Kościoła. W tym rozdziale przyjrzymy się, jak ten sakrament otwiera przed nami drzwi do uczestnictwa w tajemnicy Kościoła.

Jest on sakramentem, przez który człowiek zostaje włączony do wspólnoty wierzących i staje się uczestnikiem zbawienia przyniesionego przez Jezusa Chrystusa. Jednym z najważniejszych skutków chrztu świętego jest włączenie do Kościoła. Ochrzczony zostaje wszczepiony w Chrystusa i staje się członkiem Jego Ciała, którym jest Kościół. Oznacza to, że staje się częścią wspólnoty wierzących, którzy razem wyznają jedną wiarę, celebrują te same sakramenty i dążą do tego samego celu – zbawienia. Chrzest udziela udziału w kapłaństwie Chrystusa, Króla, Proroka i Kapłana (1 P 2,9)². Ochrzczeni, na mocy chrztu świętego, mogą uczestniczyć w Jego potrójnym posłannictwie. Kapłaństwo to wyraża się w ofiarowaniu Bogu duchowych ofiar z życia, modlitwy i dobrych uczynków. Prorockie posłannictwo polega na głoszeniu Ewangelii i dawaniu świadectwa Chrystusowi. Królewskie zaś uzdalnia do budowania królestwa Bożego na ziemi poprzez troskę o bliźnich i budowania cywilizacji miłości. Chrzest otwiera drzwi do pełnego uczestnictwa w życiu liturgicznym Kościoła. Ochrzczeni mogą brać udział w celebracjach eucharystycznych, przyjmować inne sakramenty oraz uczestniczyć w innych formach modlitwy i pobożności. Współodpowiedzialność za Kościół oznacza, że każdy wierny ma swój udział w jego budowaniu i rozwoju. Wynika ona z nadanej na chrzcie świętym godności dziecka Bożego. Współodpowiedzialność nie ogranicza się jedynie do biernego przyjmowania darów Kościoła, ale zobowiązuje do czynnego angażowania się w jego życie. Obejmuje troskę o wzrost wiary we własnej wspólnotcie, świadectwo życia chrześcijańskiego oraz działanie na rzecz dobra wspólnego. Papież Benedykt XVI naucza,

¹ Zob. *Rodzina Ulmów*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Rodzina_Ulm%C3%B3w, dostęp online: 01.06.2024.

² *Katechizm Kościoła Katolickiego* (dalej skrót: KKK), 1546, 1591, 1592.

że świeccy nie są jedynie pomocnikami duchownych, ale współtworzą Kościół i są za niego odpowiedzialni na równi z duchowieństwem. Franciszek odwołuje się do tej samej prawdy, mówiąc o synodalności, że bycie częścią Kościoła oznacza „wspólne podążanie”. „Kościół synodalny to Kościół, który słucha, ze świadomością, że słuchać «to coś więcej niż słyszeć». Jest to wzajemne słuchanie, przez które każdy może się czegoś nauczyć. Lud wierny, kolegium biskupów, Biskup Rzymu: jeden wysłuchuje innych; a wszyscy wsłuchują się w Ducha Świętego, «Ducha Prawdy» (J 14,17), aby poznać to, co On «mówi (...) do Kościółów» (Ap 2,7)”³. To pojęcie, które dla Benedykta XVI jest wyrażane jako „współodpowiedzialność”, Franciszek nazywa „synodalnością”⁴. Aktywne uczestnictwo w życiu Kościoła stanowi owoc chrześcijańskiej współodpowiedzialności. Wyraża się ono poprzez zaangażowanie w różne sfery działalności kościelnej, poczynając od regularnego uczestnictwa w Eucharystii i sakramentach, przez czynny udział w życiu parafialnym, aż po apostolską działalność na rzecz ewangelizacji i budowania cywilizacji miłości. Oba te elementy są ściśle ze sobą powiązane i wzajemnie się uzupełniają. Współodpowiedzialność motywuje do aktywnego uczestnictwa, a aktywne uczestnictwo owocuje pogłębieniem współodpowiedzialności. W Polsce sakrament chrztu jest powszechnie przyjmowany przez niemowlęta lub małe dzieci. Praktyka ta jest tak głęboko zakorzeniona w świadomości katolików, że często staje się synonimem bycia katolikiem. Stereotyp ten prowadzi do sytuacji, w której ponad 90% Polaków jest identyfikowanych jako katolicy, opierając się wyłącznie na fakcie chrztu w dzieciństwie⁵. Sytuacja ta może prowadzić do uproszczeń w postrzeganiu wiary katolickiej, sprowadzając ją do kwestii formalnej przynależności do Kościoła. Takie podejście pomija głębsze aspekty wiary, takie jak osobista relacja z Bogiem, troska o bliźniego i zaangażowanie w życie wspólnoty. Należy wyraźnie zaznaczyć, że chrzest przyjęty w niemowlęctwie nie jest automatycznie równoznaczny z byciem praktykującym katolikiem. Dorastając, wiele osób ochrzczonych w dzieciństwie dystansuje się od nauczania Kościoła, a niektórzy wręcz odrzucają jego zasady. Nierzadko obserwujemy również brak zaangażowania w życie wspólnoty parafialnej – ochrzczeni nie uczestniczą w mszach świętych, innych nabożeństwach, a do Kościoła podchodzą instrumentalnie, traktując go jedynie jako instytucję zaspokajającą ich potrzeby duchowe w ograniczonym zakresie. Istotną rolę w kształtowaniu wiary odgrywają rodzice i opiekunowie, którzy poprzez swoje codzienne postępowanie i przykład dają świadectwo wiary swoim dzieciom. Dzieci obserwują i naśladują zachowania osób dorosłych, dlatego postawa rodziców i innych bliskich osób ma ogromny wpływ na ich postrzeganie wiary i Kościoła. Jeśli rodzice żyją wiarą na co dzień, modlą się, uczestniczą we Mszy św. i angażują się w życie wspólnoty parafialnej, to dzieci z dużym prawdopodobieństwem pójdą ich śladem. Z kolei postawa antykościelna lub obojętna wobec religii może prowadzić do dystansowania się dzieci od Kościoła i wiary. Rodzice

³ Franciszek, *Przemówienie wygłoszone podczas uroczystości upamiętniającej 50. rocznicę ustanowienia Synodu Biskupów*, Watykan, 17 października 2015 r.

⁴ Por. *Współodpowiedzialność świeckich za istnienie i działanie Kościoła*, <https://www.pallottinemissionaries.com/pl/wspolodpowiedzialnosc-swieckich-za-istnienie-i-dzialanie-kosciola/>, dostęp online: 06.06.2024; Aby zgłębić istotę synodalności, warto zwrócić się ku dokumentowi Międzynarodowej Komisji Teologicznej zatytułowanemu: *Synodalność w życiu i misji Kościoła*. Dokument ten, odwołując się do nauczania papieża Franciszka, przedstawia klarowną definicję synodalności oraz jej znaczenia dla funkcjonowania Kościoła. Zawiera on również systematyczny wykład nauczania Kościoła na ten temat (zob. Międzynarodowa Komisja Teologiczna, *Synodalność w życiu i misji Kościoła*, Watykan 2021).

⁵ Zob. M. Blaza, D. Kowalczyk, *Traktat o sakramentach*, w: *Dogmatyka*, t. 5, Warszawa 2007, s. 290.

powinni również rozmawiać z dziećmi o wierze, tłumaczyć im jej znaczenie i odpowiadać na ich pytania. Ważne jest, aby tworzyć w domu atmosferę sprzyjającą wzrostowi wiary, np. poprzez wspólne modlitwy, czytanie Pisma Świętego i udział w duszpasterstwie. Z perspektywy nauki o religii chrzest jest niewątpliwie ważnym krokiem na drodze wiary, ale nie jej ostatecznym celem. Dopiero świadome złożenie deklaracji wiary oraz czynny udział w życiu społeczności Kościoła czynią z człowieka prawdziwego katolika. Wpływ konstytucji dogmatycznej o Kościele *Lumen gentium* na zaangażowanie świeckich w życie Kościoła jest nie do przecenienia. Dokument ten jasno proklamuje równoprawne członkostwo wszystkich ochrzczonych chrześcijan w Ludzie Bożym. Oznacza to, że ze względu na sakrament chrztu posiadają oni tę samą fundamentalną godność. Różnice między nimi, wynikające z różnych darów i posług, nie umniejszają tej wspólnej godności, ale ją wzbogacają: „Przedwieczny Ojciec, na skutek najzupełniej wolnego i tajemnego zmysłu swej mądrości i dobroci stworzył cały świat, a ludzi postanowił wynieść do uczestnictwa w życiu Bożym, nie opuścił też ludzi po ich upadku w Adamie, dając im nieustannie pomoce do zbawienia przez wzgląd na Chrystusa, Odkupiciela, który jest obrazem Boga niewidzialnego, pierworodnym wszelkiego stworzenia” (Kol 1, 15)⁶. Chrześcijanin wiarą swoją powinien rozbudzać wiarę w innych i stawiać się dla nich wzorem. *Katechizm Kościoła Katolickiego* jasno określa znaczenie chrztu: „Chrzest święty jest fundamentem całego życia chrześcijańskiego, bramą życia w Duchu (*vitalis spiritualis ianua*) i bramą otwierającą dostęp do innych sakramentów. Przez chrzest zostajemy wyzwoleni od grzechu i odrodzeni jako synowie Boży, stajemy się członkami Chrystusa oraz zostajemy wszczępieni w Kościół i stajemy się uczestnikami jego posłania: «Chrzest jest sakramentem odrodzenia przez wodę i w słowie»” (zob. KKK 1213). Chrzest święty jest pierwszym sakramentem Nowego Przymierza, ustanowionym przez Jezusa Chrystusa dla zbawienia wszystkich ludzi. Stanowi on furtkę do życia wiecznego i Królestwa Bożego, otwierając przed człowiekiem drogę do zbawienia i zjednoczenia z Bogiem. Podstawą tego sakramentu, a zarazem sednem celebrowanego w nim misterium, jest paschalne wydarzenie śmierci i zmartwychwstania Chrystusa. W tym zbawczym dziele uczestniczy osoba go przyjmująca. Udział w paschalnym misterium Chrystusa urzeczywistnia się w chrzcie poprzez sakramentalny znak wody. Etymologia słowa „chrzest” wywodzi się od greckiego: *baptisma*, oznaczającego „zanurzenie”, a czasownik „chrzcić” (gr. *baptizein*) znaczy „zanurzyć”, „pogrążyć”. Te znaczenia podkreślają głęboką symbolikę zanurzenia w wodzie, która w kontekście chrztu oznacza zjednoczenie się z Chrystusem w Jego śmierci i zmartwychwstaniu⁷.

Teologia i praktyka chrztu w Kościele katolickim ewoluowały na przestrzeni wieków, zachowując przy tym ciągłość nauczania o jego istocie i znaczeniu.

⁶ Por. S. Gądecki, *Uczestniczyć we wspólnocie Kościoła*, <https://archpoznan.pl/pl/web/homilia/view/id/uczestnicze-we-wspolnocie-kosciola>, dostęp online: 28.05.2024; Sobór Watykański II, *Lumen gentium* (dalej skrót: LG), 2.

⁷ Por. K. Porosło, R.J. Woźniak, *Znaki Tajemnicy*, Kraków 2018, s. 246-254; zob. M. Błaza, D. Kowalczyk, *Traktat...*, dz. cyt., s. 290; KKK 1214 podkreśla, że chrzest nosi taką nazwę ze względu na centralny element tego obrzędu, czyli zanurzenie w wodzie. Greckie słowo: *baptizein* oznacza „zanurzyć, pogrążyć”. Ten symboliczny akt odzwierciedla śmierć i zmartwychwstanie Jezusa Chrystusa. Osoba przyjmująca chrzest zostaje niejako „pogrzebana” w śmierci Chrystusa, by wraz z Nim „powstać do nowego życia” (Rz 6, 3-4; Kol 2, 12). To nowe życie oznacza narodziny jako „nowe stworzenie” w Chrystusie (2 Kor 5, 17; Ga 6, 15). Innymi słowy, Chrzest jest niczym symboliczna śmierć i zmartwychwstanie razem z Chrystusem. Poprzez zanurzenie w wodzie człowiek zostaje oczyszczony z grzechów i staje się nową osobą w Chrystusie. To wydarzenie oznacza początek nowego życia, naznaczonego wiarą i łaską Boga.

Sobory i wybitni teologowie przyczynili się do pogłębienia rozumienia tego sakramentu, dostosowując jego przeżywanie do zmieniających się realiów⁸. Chrzest święty w XXI wieku to nie tylko brama do zbawienia, ale również wezwanie do stawiania czoła wyzwaniom współczesnego świata. Sekularyzacja, indywidualizm, relatywizm moralny – to tylko niektóre z nich⁹. Chrześcijanie ochrzczeni w XXI wieku muszą być solą ziemi i światłem świata (Mt 5, 13-14), dając świadectwo swojej wiary w słowach i czynach.

2. Sakrament Chrztu wprowadza w życie Chrystusa i włącza we wspólnotę Kościoła

W nurtach historii ludzkości odnajdujemy liczne przykłady rytuałów inicjacyjnych, które naznaczają człowieka i integrują go z daną społecznością. Przybierają one różne formy, od bolesnych prób wytrzymałości fizycznej po symboliczne gesty wyrażające duchową transformację. Wśród nich chrzest święty wyróżnia się wyjątkowym charakterem, gdyż nie tylko oznacza narodziny do nowego życia w Chrystusie, ale również głębokie zespolenie ze wspólnotą Kościoła. W niniejszym rozdziale pragniemy zgłębić tę nierozzerwalną więź, jaka łączy chrzest z Kościołem. Odkryjemy bogactwo znaczeń tkwiących w tym sakramencie, ukazując jego wpływ na kształtowanie tożsamości chrześcijańskiej oraz na misję, do której zostaliśmy powołani.

Chrzest Święty to nie tylko obrzęd oczyszczający z grzechu pierworodnego, ale przede wszystkim fundament wtajemniczenia chrześcijańskiego. Stanowi on symboliczne narodziny do nowego życia w społeczności wierzących, otwierając drzwi do pełnoprawnego uczestnictwa w Kościele i zbawienia w Chrystusie (1 Kor 12, 12-13). Staje się więc symbolem zjednoczenia z Chrystusem, zarówno w Jego śmierci na krzyżu, jak i w zmartwychwstaniu do nowego życia. *Katechizm Kościoła Katolickiego* naucza: „Chrzest święty jest fundamentem całego życia chrześcijańskiego (...) stajemy się członkami Chrystusa oraz zostajemy wszczępieni w Kościół” (KKK 1213). To włączenie nie jest jednak biernym faktem, ale dynamicznym procesem, który wymaga od chrześcijanina aktywnego zaangażowania w życie wspólnoty. Oznacza to troskę o jej dobro, modlitwę za jej członków, udział w liturgii i sakramentach, a także świadectwo wiary w codziennym życiu (por. KKK 1213-1218). Kościół to nie tylko zgromadzenie ludzi. To duchowa więź, która jednoczy wierzących w Chrystusie, dając im siłę do życia wiarą, nadzieją i miłością (Ef 4, 1-6). Opiera się ona na naukach Apostołów i przekazywanej z pokolenia na pokolenie Tradycji, a jej moc bierze się z Eucharystii (1 Kor 10, 16-17). Chrzest to początek drogi w Kościele. Stajemy się częścią wspólnoty świętych, powołanych do życia z Bogiem (Ef 1, 3-6). Wspólnota obfituje w różnorodność darów i zadań, którymi Bóg obdarza każdego z jej członków (por. 1 Kor 12, 4-11). Ta różnorodność, wbrew pozorom, nie prowadzi do chaosu, lecz wzbogaca wspólnotę i umożliwia jej harmonijny rozwój. Doskonale oddaje to myśl S. Bieli: „Nie jesteśmy monadami ani samotnymi wyspami. Żyjemy we wspólnotach, tworzymy je i wzrastamy dzięki nim. Dlatego grupa i właściwe relacje z innymi są ważnym czynnikiem rozwoju duchowego”¹⁰. W dzisiejszym zabieganym świecie łatwo jest stracić poczucie przynależności do czegoś większego. Słowa S. Bieli przypominają nam jednak, że nie jesteśmy stworzeni do życia w samotności. Jesteśmy częścią wspólnoty, która daje nam

⁸ Por. M. Blaza, D. Kowalczyk, *Traktat...*, dz. cyt., s. 295-297.

⁹ Zob. M. Dziewiecki, *Kim jest ewangelizator?*, „Zeszyty Formacji Katechetów”, 85(2022), nr 1, s. 5-6.

¹⁰ Por. S. Biel, *Po co wspólnota?*, <https://jezuici.pl/2017/09/po-co-wspolnota/>, dostęp online: 30.05.2024.

oparcie i siłę. Wspólnota Kościoła to nie tylko grupa ludzi, ale przede wszystkim rodzina, w której każdy ma swoje miejsce¹¹. Każdy chrześcijanin, na mocy chrztu, otrzymuje od Ducha Świętego specyficzne dary i charyzmaty, które powinien wykorzystywać dla dobra całej wspólnoty (por. 1 Kor 12,7-10). Ważne jest, aby każdy członek Kościoła odkrył swoje dary duchowe i wykorzystywał je w służbie innym (por. Ef 4,11-12)¹². Sobór Watykański II naucza: „Spodobało się Bogu powołać ludzi do uczestnictwa w swym życiu nie pojedynczo, z wykluczeniem wszelkiej wzajemnej więzi, lecz do utworzenia z nich Ludu, w którym rozproszone Jego dzieci zgromadziłyby się w jedno” (zob. LG 2). Jak słusznie zauważa M.L. Cook, nasza wiara ma z natury charakter wspólnotowy. Wiara chrześcijańska nie jest czymś, co przeżywamy w samotności. Jest ona głęboko zakorzeniona we wspólnocie, którą tworzymy jako Kościół. Każdy z nas jest ważnym elementem tej wspólnoty, a nasza wiara rozwija się dzięki wzajemnym relacjom i wspólnemu dążeniu do dobra¹³. Podobnie jak ciało składa się z wielu członków, z których każdy pełni określoną funkcję, tak i my, chrześcijanie, tworzymy jedność, w której każdy ma swój dar do zaoferowania: „Nie może więc oko powiedzieć ręce: «Nie jesteś mi potrzebna», albo głowa nogom: «Nie potrzebuję was»” (1 Kor 12,21; por. Rz 12,3-8).

Aby w pełni docenić znaczenie chrztu świętego i jego związek ze wspólnotą Kościoła, musimy sięgnąć do teologicznego rozumienia Kościoła jako Ciała Chrystusa. Ta biblijna metafora, wywodząca się z listów św. Pawła, ukazuje Kościół jako żywy organizm, ożywiany przez Ducha Świętego i zjednoczony z Chrystusem, Głową Kościoła. Każdy ochrzczony staje się częścią tego ciała, czerpiąc z niego siłę i łaskę do wzrostu duchowego. Głównym źródłem teologii Mistycznego Ciała Chrystusa są listy apostołskie, a w szczególności *List do Efezjan* autorstwa św. Pawła. W nim Apostoł Narodów podkreśla jedność wszystkich chrześcijan, określając ich jako „jedno ciało” i „jedną duszę”. Wyjaśnia on, że ta jedność opiera się na ich wspólnej więzi z Chrystusem (Ef 4,15). Inne fragmenty również wzbogacają tę koncepcję: „Podobnie jak jedno jest ciało, choć składa się z wielu członków, a wszystkie członki ciała, mimo iż są liczne, stanowią jedno ciało, tak też jest i z Chrystusem. Wszyscyśmy bowiem w jednym Duchu zostali ochrzczeni, [aby stanowić] jedno Ciało (...)” (1 Kor 12,12-27). Paweł porównuje Kościół do ciała ludzkiego, złożonego z wielu członków o różnych funkcjach, ale działających wspólnie dla dobra całości. Podobnie w *Liście do Rzymian* Apostoł naucza o chrześcijanach jako o „jednym cielem w Chrystusie”, z różnymi darami i zadaniami, ale współpracujących dla wspólnego dobra (Rz 12,4-5)¹⁴. Podobnie jak w ciele fizycznym każdy organ pełni określoną funkcję, tak i w Kościele każdy z nas posiada unikalny dar i powołanie, służące budowaniu wspólnoty. Głową całego Ciała – Kościoła jest Jezus Chrystus (Kol 1,18), jednoczący nas i prowadzący ku zbawieniu. Tę prawdę potwierdza *Katechizm Kościoła Katolickiego*: „Porównanie Kościoła do ciała wyjaśnia wewnętrzną więź między Kościołem i Chrystusem. Kościół nie jest tylko jakimś zgromadzeniem wokół Chrystusa, lecz jest on zjednoczony w Nim, w Jego Ciele” (KKK 789, 790-792, 796). Stając się jego częścią, chrześcijanin doświadcza istotnych zmian

¹¹ Zob. M. Kozyra, „Uczestniczę we wspólnocie Kościoła” – aspekt synodalności, „Zeszyty Formacji Katechetów”, 93(2024), nr 1, s. 47-54.

¹² Tamże.

¹³ Por. M.L. Cook, *Po co ci wspólnota?, Zobacz dlaczego w Kościele jest ich tak wiele*, <https://deon.pl/wiara/pytania-o-wiare/po-co-ci-wspolnota-zobacz-dlaczego-w-kosciele-jest-ich-tak-wiele,486036>, dostęp online: 29.05.2024.

¹⁴ Por. Ł. Wyglenda, *Mistyczne ciało Chrystusa – co to oznacza dla Kościoła? Wyjaśnienie pojęcia*, <https://stronakatolika.pl/co-to-znaczy-ze-kosciol-jest-mistycznym-cialem-chrystusa/>, dostęp online: 29.05.2024.

w swoim życiu. Pierwszym i fundamentalnym owocem jest udział w łasce Bożej oraz błogosławieństwach płynących z jedności ze Zbawicielem. Przynależność do Kościoła nie ogranicza się jedynie do otrzymywania łask. Istotnym jej elementem jest również wzajemna solidarność łącząca wszystkich członków. Wspólnota ta staje się przestrzenią do wzrostu duchowego, gdzie każdy wierzący może pogłębiać relację z Bogiem i doskonalić swoją wiarę. Kolejnym owocem uczestnictwa w Kościele Chrystusowym jest misja głoszenia Ewangelii. Wierzący, uzbrojeni w dary Boże, mają obowiązek szerzyć Dobrą Nowinę i wartości chrześcijańskie w otaczającym ich świecie. To doniosłe zadanie wynika z przyjęcia darów Bożych i współudziału w misji zbawienia. Wspólnota wiary to nie tylko przystań dla duszy, ale i plac budowy, gdzie każdy z nas wkłada cegielkę do gmachu Kościoła Chrystusowego. To nie tylko przywilej bycia częścią tej wspólnoty, ale i zobowiązanie do aktywnej postawy zarówno w jej łonie, jak i w otaczającym nas świecie¹⁵. W kontekście eklezjologii, sakrament chrztu ma głębokie i dalekosiężne implikacje. Jest to nie tylko symboliczny akt, ale fundamentalny element, który kształtuje naszą tożsamość jako członków Kościoła. To nie tylko obrzęd, ale brama do wspólnoty Kościoła. Wchodząc do niej, stajemy się częścią „żywej budowli”, w której mieszka Bóg mocą Ducha Świętego. Ochrzczeni tworzą razem „królewskie kapłaństwo” i „święty naród”, co oznacza, że każdy z nas ma udział w kapłańskiej misji Chrystusa i jest powołany do świętości¹⁶. Chrzest jest nie tylko odrodzeniem duchowym i nowym narodzeniem w łonie Kościoła, ale również przyjęciem Chrystusa do swojego serca i staniem się częścią wspólnoty chrześcijańskiej. To nie tylko oczyszczenie z grzechu, ale również zobowiązanie do dążenia do świętości i życia Ewangelią na co dzień¹⁷. Istotnym aspektem chrztu jest podkreślenie jego wymiaru społecznego. Człowiek, z natury istota społeczna (por. KKK 1879, 1880-1885), potrzebuje przynależności do wspólnoty, a Kościół staje się dla niego duchową rodziną, w której może doświadczać więzi z Chrystusem i wzajemnego wsparcia (por. 1 Kor 12,12-27). Włączając się do wspólnoty Kościoła, chrześcijanin nie tylko otrzymuje zbawienie, ale również zobowiązuje się do budowania jej jedności, troski o bliźnich i głoszenia Ewangelii (por. Mt 28,19-20). W łonie Kościoła znajduje siłę i wsparcie do przemiany swojego życia. Doświadczenie więzi z Chrystusem i bliźnimi owocuje wzrostem duchowym i motywuje do budowania lepszego świata. Historia Szawła z Tarsu, znanego później jako Paweł Apostoł, doskonale ilustruje tę przemieniającą moc wiary i wspólnoty. Szaweł, początkowo zaciekle prześladowca chrześcijan, doświadczył na drodze do Damaszku objawienia Chrystusa, co doprowadziło do jego nawrócenia i radykalnej zmiany życia (por. Dz 9,1-19).

T. Nawracał w jednym ze swoich artykułów porusza kwestię eklezjologicznych implikacji chrztu¹⁸. Autor dogłębnie analizuje, w jaki sposób chrzest kształtuje naszą tożsamość jako członków społeczności kościelnej. W wypełnianiu misji Kościoła ochrzczony nie musi polegać wyłącznie na własnych siłach i talentach. Aktywność chrześcijańska jest poprzedzona łaską – darem Ducha Świętego. Uznanie pierwszeństwa łaski nad naturą jest konieczne, ponieważ wynika z konstytucji samego Kościoła. Jeśli Kościół jest przede wszystkim wspólnotą wiary, to wszystko, co służy tej wierze, musi również być pierwsze. Od chwili chrztu świętego otrzymujemy dar Ducha Świętego, który staje się naszym opiekunem

¹⁵ Tamże.

¹⁶ *Obrzędy chrztu dzieci według rytuału rzymskiego*, Katowice 1972, wstęp nr 4, s. 11.

¹⁷ Por. T.M. Dąbek, *Określenia chrztu w księgach liturgicznych*, <https://opoka.org.pl/biblioteka/M/MS/tyniec201809-chrzest1.html>, dostęp online: 29.05.2024.

¹⁸ T. Nawracał, *„Żywe kamienie w Chrystusowej budowlu”. Eklezjalne implikacje sakramentu chrztu*, Poznań 2016, s. 54-64.

i przewodnikiem na drodze wiary. Jednym z owoców działania Ducha Świętego w życiu chrześcijanina są charyzmaty, czyli szczególne dary i zdolności, udzielane przez Boga dla dobra wspólnoty wierzących¹⁹. Choć ich różnorodność jest ogromna, wszystkie one służą budowaniu Kościoła i prowadzeniu wiernych do zbawienia. Pełny rozkwit charyzmatów może dokonać się jedynie w łonie Kościoła. To właśnie tutaj, w kontekście wspólnoty wiary i miłości, jednostka może odkryć swój dar i wykorzystać go dla dobra innych. Ważną rolę w tym procesie odgrywa rozeznanie autentyczności charyzmatów. Najważniejszym punktem odniesienia w ocenie charyzmatów jest kryterium apostołskości. Oznacza ono zgodność danego daru z nauczaniem i praktyką Apostołów oraz ich następców – biskupów. W czasach pierwotnego Kościoła to właśnie Apostołowie decydowali o autentyczności cudów i znaków towarzyszących głoszeniu Ewangelii. Później tę rolę przejęli biskupi, którzy, choć sami nie muszą posiadać charyzmatów, dysponują władzą ustanowioną przez Chrystusa do ich rozeznawania i zatwierdzania. Odkrywanie i rozwijanie własnego charyzmatu to nieodłączny element życia każdego ochrzczonego, który pomaga mu w pełni realizować swoje powołanie. W tym procesie szczególną rolę odgrywa sakrament bierzmowania, dopełniający inicjację chrześcijańską. Podczas bierzmowania otrzymujemy obfite dary Ducha Świętego, które wzmacniają naszą wiarę i uzdalniają do aktywnego budowania Kościoła. Dzięki nim możemy z odwagą wyznawać wiarę, dawać świadectwo życia chrześcijańskiego i podejmować apostołską działalność²⁰. Po chrzcie każdy staje się pełnoprawnym członkiem Kościoła i powinien okazywać posłuszeństwo swoim przełożonym. Dlaczego posłuszeństwo jest tak ważne? Ponieważ władza przełożonych pochodzi bezpośrednio od Chrystusa. To On naucza, ustanawia prawa i przemawia do wiernych. Każdy ochrzczony ma obowiązek uznawać nadprzyrodzony charakter nauki Kościoła, przekazywanej przez Urząd Nauczycielski. Posłuszeństwo temu Urzędowi jest tak naprawdę posłuszeństwem okazywanym samemu Chrystusowi (por. LG 12). Chrystus przekazał apostołom i ich następcom – biskupom – władzę nauczania, uświęcania i rządzenia. Nie jest to władza jednostki, ale całego kolegium biskupiego, które zawsze działa w łączności z Piotrem i pod jego zwierzchnictwem (*sub et cum Petro*)²¹. Podporządkowanie się temu kolegium, a szczególnie papieżowi – następcy św. Piotra – jest kluczowe dla zbawienia. Taki układ odzwierciedla komunię osób Bożych. Władza Chrystusa obejmuje całą wspólnotę, dlatego w każdej jego części – diecezji – jest ona realizowana przez kolegium biskupów na czele z biskupem, który ponosi pełną odpowiedzialność za powierzoną mu wspólnotę. Biskup kieruje diecezją jako pasterz, a w tym zadaniu wspomagają go prezbiterzy i diakoni

¹⁹ Zob. X. Leon-Dufour, *Słownik Teologii Biblijnej*, Poznań 1994, s. 112-115.

²⁰ Por. T. Nawracała, „Żywe kamienie w Chrystusowej budowlu”..., dz. cyt. s. 54-60; szerzej na temat związku chrztu i bierzmowania zob. tenże, „Wszyscy zostaliśmy ochrzczeni w jednym duchu i wszyscy zostaliśmy napojeni jednym Duchem” (1 Kor 12,13). *Chrzest i bierzmowanie jako sakramenty dary Ducha Świętego*, w: „Rozbudzić pamięć chrztu”. *Chrzest w historii, teologii i katechezie*, red. R. Ceglarek, M. Borda, Częstochowa 2016, s. 97-118.

²¹ *Cum Petro et sub Petro* to łacińska fraza o głębokim znaczeniu religijnym dla chrześcijan. Tłumacząc się na język polski, oznacza ona: „z Piotrem i pod zwierzchnictwem Piotra”. Fraza ta stanowi fundamentalną zasadę wiary katolickiej, podkreślając jedność Kościoła z papieżem, następcą Świętego Piotra, Apostoła, któremu Chrystus powierzył szczególną rolę wśród swoich uczniów. Fraza: *Cum Petro et sub Petro* wywodzi się z *Ewangelii wg św. Mateusza* (Mt 16,18), gdzie Jezus Chrystus zwraca się do Piotra: „Ty jesteś Piotr [czyli skała], i na tej skale zbuduję Kościół mój, a bramy piekielne go nie przemogą”. Słowa te postrzegane są jako nadanie Piotrowi prymatu wśród Apostołów, czyniąc go fundamentem Kościoła. W późniejszych wiekach fraza: *Cum Petro et sub Petro* stała się ważnym elementem teologii papieskiej, podkreślając władzę i zwierzchność papieża jako następcy Piotra (zob. M. Frukacz, *Tobie dam klucze królestwa niebieskiego*, <https://niezbednik.niedziela.pl/artukul/744/Tobie-dam-klucze-królestwa-niebieskiego>, dostęp online: 31.05.2024).

(por. KKK 877, 875)²². Chrztus sprawia, że człowiek „nie należy już do siebie samego” (1 Kor 6,19), ale do Chrystusa. Misją Syna Bożego była służba innym – przyszedł, aby służyć i oddać swoje życie (por. Mk 10,45). Chrześcijanin powinien naśladować Chrystusa Sługę i angażować się w służbę braciom i siostram we wspólnocie Kościoła. Ta posługa może przybierać różne formy: od indywidualnej do wspólnotowej, od spontanicznej do zorganizowanej, od materialnej do duchowej. Wszystkie one jednak mają swoje źródło w miłości – tej samej, którą kochamy Boga²³. Miłość Boga i miłość bliźniego nie są dwoma odrębnymi i przeciwstawnymi rzeczywistościami. Nie musimy wybierać jednej z nich kosztem drugiej. Wręcz przeciwnie, miłość Boga i bliźniego uzupełniają się wzajemnie i są od siebie zależne. Chrztus jest fundamentem Kościoła. Bez niego niemożliwe byłoby wypełnianie jego misji – głoszenia Ewangelii i czynienia nowych uczniów. To właśnie on otwiera przed człowiekiem drogę do życia apostołskiego, czyli aktywnego udziału w misji Kościoła. Pokazuje również bogactwo Kościoła, objawiające się w jego więzi z Bogiem przez Chrystusa, czci, nauczaniu, wspólnocie i służbie. Istnieją pewne różnice w pojmowaniu chrztu w różnych wyznaniach chrześcijańskich. Jednakże podstawowe elementy pozostają stałe: udzielanie chrztu przy użyciu wody w imię Ojca, Syna i Ducha Świętego oraz wyznanie wiary w Tróję Świętą. Chrztus ma również ogromne znaczenie dla jedności chrześcijan. Zachęca do dialogu i budowania relacji między różnymi wyznaniem. Konieczne jest więc usuwanie podziałów i dążenie do zrozumienia prawdziwej natury i celu Kościoła. Wszyscy ochrzczeni są wezwani do życia łaską chrztu. Oznacza to wzrastanie w świętości i dawanie świadectwa chrześcijańskiego życia. Tylko w ten sposób, dzięki osobistej staranności i łasce Bożej, możemy głosić światu Chrystusa i wypełniać Jego nakaz: udzielania chrztu i czynienia nowych uczniów wśród wszystkich narodów²⁴.

Każdy z nas, niezależnie od swoich talentów, umiejętności czy pozycji społecznej, jest cennym i nieodzownym członkiem wspólnoty (1 Kor 12,21, zob. cały rozdział 12, jak również Rz 12,3-8). Wspólnota wiary daje nam siłę i wsparcie. Razem łatwiej pokonywać trudności, dzielić się radościami i pogłębiać naszą relację z Bogiem. Pamiętajmy, że wiara chrześcijańska rozkwita najlepiej, gdy pielęgnujemy ją wspólnie, w duchu braterstwa i wzajemnej troski²⁵.

3. Życie w Chrystusie drogą do świętości

W tym punkcie zgłębimy bogactwo znaczenia chrztu świętego, wykraczając poza jego formalny wymiar przyjęcia do Kościoła. Zdefiniujemy, w jaki sposób chrztus wpływa na tożsamość chrześcijanina i jak przyczynia się do jego roli w świecie, podkreślając, że życie w zgodzie z Chrystusem jest ścieżką prowadzącą do osiągnięcia świętości.

Inicjacja chrześcijańska realizowana jest poprzez trzy sakramenty: chrztus, bierzmowanie i Eucharystię (zob. KKK 1212). Chrztus stanowi pierwszy i fundamentalny sakrament wtajemniczenia w wiarę chrześcijańską. *Katechizm Kościoła Katolickiego* nazywa go „bramą życia w Duchu i bramą otwierającą dostęp do innych sakramentów” (KKK 1213). Bez przekroczenia progu chrztu nie sposób sięgnąć po żaden inny. Zanurzenie w święconej wodzie oczyszcza z pierwotnego grzechu, dając nowe życie jako dziecko Boga. Stajemy się czę-

²² Por. T. Nawracała, „*Żywe kamienie w Chrystusowej budowli*”..., dz. cyt. s. 54-60.

²³ Por. Benedykt XVI, *Deus caritas est*, 16.

²⁴ Por. T. Nawracała, „*Żywe kamienie w Chrystusowej budowli*”..., dz. cyt. s. 59-60.

²⁵ Por. M. Kozyra, „*Uczestniczę we wspólnocie Kościoła*”..., dz. cyt. s. 50.

ścią Chrystusa, wszczępieni w Kościół, stając się współuczestnikami Jego misji. To niczym akt narodzin na nowo, wyzwolenie z kajdan grzechu i wejście do Królestwa Bożego. Oznacza on zjednoczenie z Chrystusem w Jego śmierci i zmartwychwstaniu, dając nam udział w Jego zbawczej misji²⁶. Zrodzeni z wody i Ducha Świętego, stajemy się nowymi ludźmi w Chrystusie. Chrztę, niczym brama życia duchowego, otwiera przed nami drogę do dalszego wzrostu w wierze i łasce. Jakie owoce przynosi nam ten święty sakrament? Jakie są jego długofalowe konsekwencje dla naszego życia? To właśnie tym zagadnieniom poświęcimy teraz naszą uwagę. Chrztę oznacza całkowite zerwanie z przeszłością i wejście na nową drogę życia z Bogiem. Już w XV wieku bulle papieskie dotyczące unii z Ormianami (1439) i Koptami (1442) precyzyjnie określiły skutki tego sakramentu. Wyjaśniono, że zmazuje wszelkie grzechy – zarówno pierworodny, jak i osobiste popełnione po urodzeniu. Uwalnia on również od kary za te grzechy. Jak trafnie ujęto: „Skutkiem tego sakramentu jest odpuszczenie wszelkiej winy pierworodnej i aktualnej (osobistej), a także wszelkiej kary, która należy się za taką winę. Dlatego ochrzczonym nie należy nakładać żadnej pokuty za doświadczenia za wcześniejsze grzechy, ale ci, którzy umierają zanim popełnią jakikolwiek grzech, natychmiast dochodzą do królestwa niebieskiego i widzenia Boga”²⁷. *Katechizm Kościoła Katolickiego* poświęca wiele miejsca omówieniu owoców sakramentu chrztu. Na wstępie naucza, że „dwoma najważniejszymi skutkami chrztu są oczyszczenie z grzechów i nowe narodzenie w Duchu Świętym (por. Dz 2,38; J 3,5)” (KKK 1262). Gładzi on z nas wszelkie grzechy, zarówno pierworodny, jak i te popełnione przez nas samych, a także usuwa kary za grzechy (por. KKK 1263). Dzięki chrztowi stajemy się „nowymi ludźmi” (2 Kor 5,17), stając się dziećmi Bożymi (por. Ga 4,5-7) i „uczestnikami Boskiej natury” (2P 1,4). Chrztę jednoczy nas z Chrystusem, czyniąc nas członkami Jego ciała (por. 1 Kor 6,15; 12,27), a także „współdziedzicami” z Nim (por. Rz 8,17). Co więcej, Duch Święty staje się naszą świątynią (por. 1 Kor 6,19; por. KKK 1265). Należy jednak pamiętać, że chrztę, choć uwalnia od grzechu pierworodnego i jego skutków, nie usuwa całkowicie skłonności do zła. Te skłonności, nazywane pożądliwością, pozostają w nas i wymagają walki. Jednak, jak naucza *Katechizm*: „Pożądliwość jest nam pozostawiona dla walki, nie może ona szkodzić tym, którzy nie dają jej przyzwolenia i mężnie się jej opierają z pomocą łaski Jezusa” (KKK 1264). Choć chrztę otwiera nam drogę do zbawienia, nie oznacza to, że jesteśmy całkowicie uwolnieni od cierpienia. Nadal możemy doświadczać chorób, śmierci, a także odczuwać pokusy i słabości. Wynika to z faktu, że „w ochrzczonym pozostają pewne doczesne konsekwencje grzechu pierworodnego” (KKK 1264)²⁸. Jednak dzięki łasce Bożej, otrzymanej podczas chrztu, mamy siłę do walki ze złem i budowania życia zgodnego z wolą Boga. Chrztę czyni z nas „nowe stworzenia”, adoptowane dzieci Boże, uczestniczące w Boskiej naturze. Otrzymujemy łaskę uświęcającą, która jednoczy nas z Chrystusem i włącza do Jego Kościoła. Umieramy dla grzechu, by odrodzić się jako nowe osoby, powołane do świętości i życia wiecznego. Dzięki łasce chrztu otrzymujemy dar wiary, nadziei i miłości. Duch Święty uzdalnia nas do życia i działania zgodnie z Jego natchnieniami, pomagając nam wzrastać w dobru i rozwijać cnoty moralne. Biała szata, którą przywdziewamy podczas

²⁶ Por. A. Tarasiuk, *Skutki Sakramentu Chrztu*, <https://drogazjezusem.pl/index.php/menu-katechezy/teksty-konferencji/2-uncategorised/53-skutki-sakramentu-chrztu-ks-andrzej-tarasiuk>, dostęp online: 31.05.2024.

²⁷ Zob. M. Błaza, D. Kowalczyk, *Traktat...*, dz. cyt., s. 302.

²⁸ Por. Cz.S. Bartnik, *Dogmatyka katolicka*, Lublin 2012, s. 672-673.

chrztu, jest symbolem nowego życia, niewinności i zmartwychwstania. Oznacza ona, że „przyoblekliśmy się w Chrystusa” (Ga 3,27) i zmartwychwstaliśmy wraz z Nim²⁹. Chrzest to nie tylko symboliczne obmycie z grzechów, ale również akt głębokiego zjednoczenia z Chrystusem i Jego wspólnotą. Zostajemy włączeni do Ciała Chrystusa, czyli Kościoła, stając się jego integralną częścią. Z chrzcielniczy wyłania się jedyny Lud Boży Nowego Przymierza – jedność, która przekracza wszelkie granice ludzkich podziałów: narodowości, kultury, rasy czy płci. Jak ujął to św. Paweł: „Wszyscy bowiem w jednym Duchu zostali ochrzczeni, aby stanowić jedno Ciałło” (1 Kor 12,13). To zjednoczenie z Chrystusem i z innymi wierzącymi tworzy swoisty „system naczyń połączonych”, w którym każdy członek odgrywa istotną rolę. Ochrzczeni stają się niczym: „żywe kamienie”, z których jesteśmy „budowani jako duchowa świątynia, by stanowić święte kapłaństwo” (1 P 2,5). To akt głębokiego zjednoczenia z Chrystusem i Jego misją na ziemi. W ten sposób zostajemy włączeni w Jego kapłaństwo, proroctwo i królewskość (zob. LG 10, 32). Biblia mówi o nas jako o „wybranym plemieniu, królewskim kapłaństwie, narodzie świętym, ludem na własność przeznaczonym” (1 P 2,9). Ten sakrament otwiera nas na udział w kapłaństwie wszystkich wierzących, które polega na ofiarowaniu Bogu całego naszego życia i dążeniu do świętości.

Podczas obrzędu chrztu kapłan namaszcza nas świętym krzyżem – poświęconym olejem symbolizującym dar Ducha Świętego. To właśnie Duch Święty czyni nas chrześcijanami, napelniając nas mocą i prowadząc ku zbawianiu. Namaszczenie to nie jest tylko symbolem, ale potężnym znakiem zjednoczenia z Chrystusem. Chrystus jako Kapłan, Prorok i Król, został namaszczony Duchem Świętym. W momencie chrztu my również stajemy się uczestnikami tej misji. Duch Święty uzdalnia nas do życia zgodnego z wolą Boga, dając nam siłę do bycia świadkami w świecie. Apostoł Paweł porównuje namaszczenie chrześcijan do pieczęci, którą Duch Święty odciska na naszych sercach (2 Kor 6,21-22). Ta pieczęć jest potwierdzeniem naszej przynależności do Boga i Jego obietnicy zbawienia³⁰. Otrzymanie imienia podczas chrztu to nie tylko zwyczaj, ale symboliczne wejście do wspólnoty Kościoła. Imię, wypowiedziane w formule, oznacza stanie się własnością Jezusa, a tym samym przyjęcie Jego tożsamości i misji. Warte uwagi są słowa A.A. Napiórkowskiego, który zaznacza, „iż w momencie chrztu człowiek otrzymuje nową tożsamość, wiążącą go z tożsamością samego Jezusa. Chrzest zatem sprawia przynależność człowieka do Ducha Świętego”³¹. Stanowi on początek drogi wiary i otwiera drzwi do szeregu obowiązków, ale również przywilejów. Ochrzczony staje się pełnoprawnym członkiem wspólnoty, zyskując prawo do udziału w jego życiu sakramentalnym i duchowym. Może przyjmować sakramenty, karmić się Słowem Bożym i czerpać z bogactwa darów duchowych, jakie Kościół oferuje. Chrzest wiąże się również z wyznawaniem wiary. Oznacza to nie tylko bierne jej przyjęcie, ale również aktywne zaangażowanie w jej głoszenie i dawanie świadectwa. Jesteśmy powołani do uczestnictwa w apostołskiej i misyjnej działalności Ludu Bożego. Każdy z nas może stać się apostołem i misjonarzem Chrystusa w swoim codziennym otoczeniu, niosąc Jego miłość i naukę innym (por. KKK 1270, 1273)³². Głównym zadaniem świeckich chrześcijan jest dawanie świadectwa o Jezusie poprzez swoje codzienne życie, zarówno słowem, jak i czynem. W przeciwieństwie

²⁹ Por. A. Tarasiuk, *Skutki...*, dz. cyt.

³⁰ Por. M. Blaza, D. Kowalczyk, *Traktat...*, dz. cyt., s. 302-304.

³¹ Zob. A.A. Napiórkowski, *Eklezjotwórcza rola chrztu i Eucharystii w perspektywie teologii katolickiej i ewangelickiej*, „*Studia Oecumenica*”, 17 (2017), s. 263.

³² Por. A. Tarasiuk, *Skutki...*, dz. cyt.

do duchownych, ich naturalnym miejscem działania nie są kościoły, ale przestrzenie świeckie, takie jak dom rodzinny, miejsce pracy, uczelnia, świat polityki, media czy sztuka. Wierzący powinni przekształcać te codzienne środowiska, opierając się na swoich kompetencjach zawodowych i osobistej relacji z Bogiem. W ten sposób mogą odkrywać nowe sposoby na realizację misji Kościoła i dzielenie się z ludźmi wokół siebie mądrością płynącą z Ewangelii.

Nauczanie Soboru Watykańskiego II jasno określa misję ochrzczonych podkreślając, że: „Wierni, przez chrzest wcieleni do Kościoła, dzięki otrzymanemu znamieniu są przeznaczeni do uczestnictwa w kulcie religii chrześcijańskiej i odrodzeni jako dzieci Boże są zobowiązani do wyznawania przed ludźmi wiary, którą otrzymali od Boga za pośrednictwem Kościoła” (LG 11). Chrzest nie jest jedynie zewnętrznym znakiem przynależności do wspólnoty wierzących. To niczym zanurzenie się w oceanie łaski Bożej, która porusza najgłębsze struny duszy i inicjuje nieustanną wędrówkę ku Stwórcy. Jak trafnie ujął to P. Sawa: „Chrzest (...) zawiera w sobie dynamizm wiary”³³. To nie jednorazowe wydarzenie, ale proces, który trwa całe życie. Każdego dnia stajemy przed wyborem: trwać w świetle otrzymanej łaski, czy pogрузić się w mroki grzechu. Chrzest daje nam siłę do podejmowania właściwych decyzji, prowadząc nas ku zbawieniu. Otrzymaliśmy bezcenny skarb – wiarę, którą należy pielęgnować i rozwijać. To zadanie, które wymaga od nas nieustannej współpracy z łaską Bożą. Wszystko zaczyna się od ewangelizacji – od siania ziaren kerygmatu, czyli dobrej nowiny o zbawieniu w Jezusie Chrystusie. To właśnie ona budzi w sercach ludzi pragnienie wiary i prowadzi do ich nawrócenia. Kolejnym etapem jest pogłębianie wiedzy o Bogu i Jego nauce. To niczym wędrówka po szlaku wiary, gdzie każdy krok przybliża nas do lepszego zrozumienia prawd objawionych. Rośniemy w wierze, karmiąc się Słowem Bożym i modlitwą, uczestnicząc w sakramentach i żyjąc życiem zgodnym z Ewangelią. Słowa św. Anzelm z Canterbury – *fides quaerens intellectum* (wiara poszukuje zrozumienia)³⁴ oraz cytaty papieża Jana Pawła II: „Wiara i rozum są jak dwa skrzydła, na których duch ludzki unosi się ku kontemplacji prawdy”³⁵, doskonale oddają esencję relacji między tymi dwoma fundamentalnymi elementami życia duchowego. Oba cytaty ukazują komplementarną relację między wiarą a rozumem. Wiara staje się siłą napędową dociekań intelektualnych, a rozum narzędziem pogłębiania wiary. Współpraca tych dwóch sfer prowadzi człowieka ku kontemplacji prawdy i coraz głębszemu zjednoczeniu z Bogiem. Warto podkreślić, że połączenie wiary i rozumu nie jest procesem prostym i oczywistym. Wymaga ono zaangażowania, cierpliwości i otwartości na działanie Ducha Świętego. Czasem na tej drodze napotkać możemy trudności i wątpliwości. Nie należy się jednak nimi zrażać, ale raczej traktować je jako okazję do pogłębienia wiary i zrozumienia. Jak trafnie ujął P. Sawa: „Wiara jest rzeczywistością daną, a jednocześnie zadaną”³⁶. Nie jest to jedynie bierne przyjęcie daru zbawienia i dziedzictwa duchowego Kościoła. To wezwanie do aktywnej współpracy z łaską Bożą, do nieustannego rozwoju i wzrostu. Nowo ochrzczony staje na progu wielkiej przygody – podróży wiary, która obejmuje wszystkie aspekty jego życia. Wiara nie jest statycznym punktem docelowym, ale dynamiczną siłą, która przekształca człowieka od wewnątrz. Staje się ona jego pasją, formą istnienia i działania. Święty Paweł podkreślał jej dynamiczny charakter, który „działa

³³ Zob. P. Sawa, *Kiedy skutki chrztu i wiara zostają skrępowane tradycjami religijnymi*, „Roczniki Teologiczne”, LXII(2015), nr 5, s. 88-89.

³⁴ Zob. M. Zubrzycka, *Anzelm z Canterbury*, św., <https://szkolateologii.dominikanie.pl/teologowie/anzelm-z-canterbury-sw/>, dostęp online: 01.06.2024.

³⁵ Jan Paweł II, *Fides et ratio*, Wprowadzenie.

³⁶ Zob. P. Sawa, *Kiedy skutki chrztu...*, dz. cyt., s. 88-89.

przez miłość" (Ga 5,6c), owocuje darami Ducha (Ga 5, 22-23a) i wymaga ciągłego odnawiania się na duchu i umyśle (Ef 4,23; Rz 12,2).

Z teologicznego punktu widzenia chrzest święty jest sakramentem ustanowionym przez samego Chrystusa, stanowiącym fundament wiary chrześcijańskiej. Stanowi on źródło łaski Bożej, która uzdalnia ochrzczonego do życia zgodnego z Ewangelią i napełnia go nową siłą duchową. To wydarzenie niesie ze sobą szereg istotnych konsekwencji zarówno na płaszczyźnie duchowej, jak i społecznej. Po stronie duchowej chrzest rozpoczyna w człowieku nowe życie w Chrystusie, czyniąc go uczestnikiem zbawienia i otwierając przed nim drogę do świętości. Wymaga to od ochrzczonego ciągłego nawracania się, wzrostu w wierze i budowania osobistej relacji z Bogiem. Na płaszczyźnie społecznej, chrzest święty czyni człowieka pełnoprawnym członkiem Kościoła, wspólnotą wierzących powołanych do budowania Królestwa Bożego na ziemi. Oznacza to włączenie się w życie wspólnoty parafialnej, troskę o jej dobro i aktywne uczestnictwo w jej misji. Chrzest zobowiązuje również do troski o bliźnich, zwłaszcza ubogich, chorych i wykluczonych.

Zakończenie

Chrzest święty – fundament egzystencji chrześcijańskiej – sięga korzeniami do czasów apostoelskich. Wykracza on daleko poza ramy inicjacyjnego obrzędu, stając się bramą do pełnej integracji ze wspólnotą Kościoła. W świetle metafory Ciała Chrystusa, uosabiającej jedność i wzajemną zależność wiernych, chrzest święty jawi się jako akt włączenia do tej wspólnoty, czyniąc z ochrzczonego żywe członki Ciała Chrystusa, powołane do wspólnego budowania zbawienia. To z kolei oznacza nierozdzielność z całą wspólnotą wierzących, wykraczającą poza ziemskie granice i łączącą się z mistycznym wymiarem Kościoła. Chrzest nie jest jednorazowym wydarzeniem, lecz dynamicznym procesem trwającym przez całe życie. Wpływa on na duchowy rozwój człowieka, kształtując jego tożsamość jako chrześcijanina i określając jego rolę w społeczności. Zobowiązuje do aktywnego uczestnictwa w życiu Kościoła, budowania wspólnoty, troski o bliźniego i dawania świadectwa wiary. Papież Franciszek, w swojej głębokiej mądrości i duchowej intuicji, trafnie określił chrzest jako kluczowy moment w życiu każdego wierzącego. To jest moment, w którym, jak to ujął: „Zostaliśmy zarażeni światłem Chrystusa”³⁷. To początek duchowej podróży, nowe narodzenie – drugie narodziny. To nie jest podróż, którą odbywamy sami. To jest podróż, którą odbywamy z Chrystusem i z całą społecznością wierzących. Papież Franciszek kontynuuje, mówiąc: „Urodziliśmy się dwukrotnie: najpierw do życia naturalnego, a po raz drugi, dzięki spotkaniu z Chrystusem w źródle chrzcielnym”³⁸. To spotkanie z Chrystusem w chrzcie jest momentem, w którym „umarliśmy dla śmierci, aby żyć jako dzieci Boże na tym świecie”³⁹. To jest moment, w którym stajemy się ludźmi w sposób, którego nigdy byśmy sobie nie wyobrażali. Na kartach *Ewangelii wg św. Mateusza* czytamy znamienne słowa: „Wy jesteście solą ziemi. A jeśli sól utraci swój smak, czymże ją posolić? Już się do niczego nie nadaje, jeno na wyrzucenie i podeptanie przez ludzi” (Mt 5,13). Jezus obrazowo ukazuje, że chrześcijanie mają moc wpływać na świat, nadając mu „smak” dobra i prawdy. Sól, która traci swój smak, staje się bezużyteczna. Podobnie dzieje się z chrześcijanami, którzy zatracają swoje wartości i przestają żyć zgodnie z nauczaniem

³⁷ Zob. Franciszek: *nieśmy Chrystusa w świat. To wielka łaska!*, <https://pl.aleteia.org/2017/08/02/franciszek-niesmy-chrystusa-w-swiat-to-wielka-laska/>, dostęp online: 01.06.2024.

³⁸ Tamże.

³⁹ Tamże.

Chrystusa. Tracą oni zdolność do bycia siłą dobra w świecie, stając się „solą ziemi”, która „już się do niczego nie nadaje”. Współczesny świat stawia przed chrześcijanami wiele wyzwań, które mogą prowadzić do utraty „smaku”. Wśród nich są, m.in.: sekularyzacja, relatywizm moralny, konsumpcjonizm i wiele innych. Aby pozostać „solą ziemi”, chrześcijanie muszą być wytrwali w modlitwie i czytaniu Pisma Świętego, żyć zgodnie z nauczaniem Jezusa oraz dzielić się swoją wiarą z innymi. Bycie „solą ziemi” wykracza poza aktywność w Kościele. Obejmuje również zaangażowanie w życie społeczności. Chrześcijanin powinien dążyć do bycia dobrym przykładem dla innych, niosąc miłość i życzliwość w codziennych interakcjach. Nasze zaangażowanie, wiara i postępowanie mogą stać się niczym sól, która nadaje smak i sens życiu innych ludzi. Pamiętajmy, że chrzest to nie tylko dar, ale i zobowiązanie. To początek drogi, którą musimy pielęgnować przez całe życie. Czerpiąc siłę z sakramentów i żyjąc w jedności z Kościołem, możemy rozwijać się duchowo i stawać się coraz lepszymi ludźmi – dla dobra nas samych, naszych bliskich i całego świata.

Bibliografia

- Bartnik Cz.S., *Dogmatyka katolicka*, Lublin 2012.
- Benedykt XVI, *Deus caritas est*, Watykan, 25 stycznia 2006 r.
- Biblia Tysiąclecia – Pismo Święte Starego i Nowego Testamentu*, wyd. V, Poznań 2012.
- Biel S., *Po co wspólnota?*, <https://jezuici.pl/2017/09/po-co-wspolnota/>, dostęp online: 30.05.2024.
- Blaza M., Kowalczyk D., *Traktat o sakramentach*, w: *Dogmatyka*, t. 5, Warszawa 2007.
- Cook M.L., *Po co ci wspólnota? Zobacz dlaczego w Kościele jest ich tak wiele*, <https://deon.pl/wiara/pytania-o-wiare/po-co-ci-wspolnota-zobacz-dlaczego-w-kosciele-jest-ich-tak-wiele,486036>, dostęp online: 29.05.2024.
- Dąbek T.M., *Określenia chrztu w księgach liturgicznych*, <https://opoka.org.pl/biblioteka/MS/tyniec201809-chrzest1.html>, dostęp online: 29.05.2024.
- Dziewiecki M., *Kim jest ewangelizator?*, „Zeszyty Formacji Katechetów”, 85(2022), nr 1.
- Franciszek, *Przemówienie wygłoszone podczas uroczystości upamiętniającej 50. Rocznice ustanowienia Synodu Biskupów*, Watykan, 17 października 2015 r.
- Franciszek: *nieśmy Chrystusa w świat. To wielka łaska!*, <https://pl.aletia.org/2017/08/02/franciszek-niesmy-chrystusa-w-swiat-to-wielka-laska/>, dostęp online: 01.06.2024.
- Frukacz M., *Tobie dam klucze królestwa niebieskiego*, <https://niezbednik.niedziela.pl/arttykul/744/Tobie-dam-klucze-krolestwa-niebieskiego>, dostęp online: 31.05.2024.
- Gądecki S., *Uczestniczę we wspólnocie Kościoła*, <https://archpoznan.pl/pl/web/homilia/view/id/uczestnicze-we-wspolnocie-kosciola>, dostęp online: 28.05.2024.
- Jan Paweł II, *Fides et ratio*, Watykan, 14 września 1998 r.
- Katechizm Kościoła Katolickiego*, Poznań 2002.
- Kozyra M., „Uczestniczę we wspólnocie Kościoła” – aspekt synodalności, „Zeszyty Formacji Katechetów”, 93(2024), nr 1.
- Leon-Dufour X., *Słownik Teologii Biblijnej*, Poznań 1994.
- Napiórkowski A.A., *Eklezjotwórcza rola chrztu i Eucharystii w perspektywie teologii katolickiej i ewangelickiej*, „Studia Oecumenica”, 17(2017).
- Nawracała T., „Wszyscy zostaliśmy ochrzczeni w jednym duchu i wszyscy zostaliśmy napojeni jednym Duchem” (1 Kor 12, 13). Chrzest i bierzmowanie jako sakramenty dary Ducha świętego, w: „Rozbudzić pamięć chrztu”. Chrzest w historii, teologii i katechezie, red. Ceglarek R., Borda M., Częstochowa 2016.
- Nawracała T., „Żywe kamienie w Chrystusowej budowlu”. *Eklezjalne implikacje sakramentu chrztu*, Poznań 2016, s. 59-60.
- Obrzędy chrztu dzieci według rytuału rzymskiego*, Katowice 1972.
- Porosło K., Woźniak R.J., *Znaki Tajemnicy*, Kraków 2018.
- Rodzina Ulmów*, https://pl.wikipedia.org/wiki/Rodzina_Ulm%C3%B3w, dostęp online: 01.06.2024.

Sawa P., *Kiedy skutki chrztu i wiara zostają skrępowane tradycjami religijnymi*, „Roczniki Teologiczne”, LXII(2015), nr 5.

Sobór Watykański II, *Lumen gentium*, Watykan, 21 listopada 1964 r.

Tarasiuk A., *Skutki Sakramentu Chrztu*, <https://drogazjezusem.pl/index.php/menu-katechezy/teksty-konferencji/2-uncategorised/53-skutki-sakramentu-chrztu-ks-andrzej-tarasiuk>, dostęp online: 31.05.2024.

Współodpowiedzialność świeckich za istnienie i działanie Kościoła, <https://www.pallottine-missionaries.com/pl/wspolodpowiedzialnosc-swieckich-za-istnienie-i-dzialanie-kosciola/>, dostęp online: 06.06.2024.

Wyglenda Ł., *Mistyczne ciało Chrystusa – co to oznacza dla Kościoła? Wyjaśnienie pojęcia*, <https://stronakatolika.pl/co-to-znaczy-ze-kosciol-jest-mistycznym-cialem-chrystusa/>, dostęp online: 29.05.2024.

Zubrzycka M., *Anzelm z Canterbury, św.*, <https://szkolateologii.dominikanie.pl/teologowie/anzelm-z-canterbury-sw/>, dostęp online: 01.06.2024.

Przez chrzest święty uczestniczę we wspólnocie Kościoła

Streszczenie

Chrzest to nie tylko akt religijny, ale również początek drogi stawania się integralną częścią wspólnoty Kościoła i budowania swojej wiary poprzez czynny udział w jej życiu, kształtując jej teraźniejszość i przyszłość. Integruje ochrzczonego z Kościołem – Ciałem Chrystusa, podkreślając jednocześnie indywidualną odpowiedzialność za budowanie i wzmacnianie wspólnoty. W tym kontekście, synodalność, rozumiana jako wspólne pielgrzymowanie Kościoła, staje się kluczowym narzędziem w procesie budowania jedności i wspólnoty. W obliczu współczesnych wyzwań, takich jak spadek zaangażowania religijnego i erozja wartości wiary, chrzest staje się fundamentem, na którym można zbudować odnowę życia chrześcijańskiego. Chrzest to niczym zanurzenie w morzu wiary, w którym płyniemy razem z całym Kościołem, wspierając się wzajemnie i dążąc do wspólnego celu – zbawienia. Aktywny udział w życiu Kościoła to nasz wkład w tę wspólną podróż, to sposób na pogłębianie swojej wiary i doświadczanie jedności z innymi. Ochrzczeni są wezwani do pełnego uczestnictwa w życiu Kościoła, nie tylko poprzez liturgię, ale i działalność społeczną i ewangelizacyjną. Podobnie jak ziarno potrzebuje odpowiedniej gleby, wody i słońca, aby wzrastać i wydawać plon, tak też chrześcijanin potrzebuje troski i wsparcia ze strony Kościoła, aby rozwijać wiarę i owocnie żyć dla Boga i bliźnich.

Słowa kluczowe: Chrzest święty, wspólnota, uczestnictwo, Kościół, Ciało Chrystusa

Mgr Mikołaj Kozyra – absolwent Wydziału Teologii Akademii Katolickiej w Warszawie.